

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกับสุขบัญญัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่าไม่มีผู้ใดทำการศึกษารื่องนี้มาก่อนแต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ และสุขบัญญัติของนักเรียน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องดังกล่าวมีดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพในประเทศ

ภุชงค์ กุณบุตร (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติทางการอนามัยของประชาชนในเขตหมู่บ้านประมง" มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนของการปฏิบัติในด้านการอนามัยของประชากรในเขตหมู่บ้านประมงกับปัจจัยทาง เศรษฐกิจ สังคม และประชากรบางปัจจัย ตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวที่ตกเป็นตัวอย่างในจังหวัดระยอง เพชรบุรี และพังงา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากรจะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติในด้านการอนามัย ส่วนในเรื่องทัศนคติหรือความต้องการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล เกือบจะไม่พบความสัมพันธ์ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสื่อสารมวลชน เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ แพร่ขยายเข้าไปในชุมชนที่ศึกษาทำให้ทัศนคติของประชากรไม่ค่อยแตกต่างกัน

ชลอศรี แดงเปี่ยม และประยงค์ ลีมิตรกุล (2526) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศที่มีผลต่อการเป็นกามโรคของเด็กชายวัยรุ่น อาเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่" โดยทำการศึกษากับเด็กชายวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนอาเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 458 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นเกินครึ่ง

ที่เคยมีความสัมพันธ์ทางเพศคือ ร้อยละ 52.83 ในจำนวนที่เคยมีความสัมพันธ์ทางเพศ พบว่า ไปเที่ยวโสเภณีกับบุคคลที่สําคัญทางเพศถึงร้อยละ 85.95 ในเรื่องการปฏิบัติเมื่อมีความสัมพันธ์ทางเพศกับโสเภณีหรือสําคัญทางเพศ พบว่า ทําความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์หลังร่วมเพศ ร้อยละ 6.55 ไม่เคยทําอะไรเลยร้อยละ 4.59 ทําหลายวิธีแต่ไม่ถูกต้องครบถ้วน ร้อยละ 4.15 รับประทานยาหรือฉีดยาปฏิชีวนะก่อนร่วมเพศร้อยละ 2.40 ไม่เคยมีความสัมพันธ์ทางเพศเลยร้อยละ 56.95 และอื่น ๆ ร้อยละ 4.81 สำหรับในด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ที่พักอาศัยอยู่กับบิดา มารดา และญาติ จะมีพฤติกรรมทางเพศที่มีผลต่อการเป็นกามโรค น้อยกว่าผู้ที่พักอาศัยกับบุคคลและสถานที่อื่น ๆ ส่วนในด้านการรับข่าวสารทางเพศส่วนใหญ่ทราบจากหนังสือพิมพ์ หนังสือรายสัปดาห์ หนังสือเรื่องเพศ ภาพยนตร์ วีดีโอ แหล่งข่าวเหล่านี้อาจต้องการสร้างความสนใจให้ประชาชนสนับสนุนกิจการบางประเภทในรูปการค้า เมื่อเด็กชายวัยรุ่นได้รับข่าวสารทางเพศและเพศสัมพันธ์ ทําให้เกิดความรู้สึกทางเพศ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 65.72 มากร้อยละ 12.01 และไม่ค่อยรู้สึกเลยเพียง ร้อยละ 7.42 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการได้รับข่าวสารทางเพศกับพฤติกรรมทางเพศที่มีผลต่อการเป็นกามโรค พบว่า ผู้ที่ได้รับข่าวสารทางเพศบ่อยครั้งจะมีพฤติกรรมทางเพศที่มีผลต่อการเป็นกามโรคมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารน้อยครั้งกว่า

สมชาย ลักษณะนุรักษ์ (2527) ได้ทําการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยทางสังคม จิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันกามโรคที่ถูกต้องในนักเรียน นักศึกษา" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาปัจจัยทางสังคม จิตวิทยาที่กำหนด พฤติกรรมการป้องกันกามโรค โดยการศึกษา กับนักเรียน นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม นักศึกษาวิทยาลัยครูนครปฐม จำนวน 300 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยกระตุ้นประกอบไปด้วยการที่เพื่อนสนิทชอบเที่ยวสถานเรีงรมย์ ดื่มสุรา มากกว่าครั้งหนึ่งที่มีเพื่อนสนิทไม่ชอบดื่มสุรา เที่ยวสถานเรีงรมย์ (ร้อยละ 56.0) การชอบดูหนังสือ ภาพยนตร์ ที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศมาก ประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.7) ที่ชอบดูหนังสือ ภาพยนตร์ที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศมาก ส่วนในด้านที่เคยได้รับแนะนำในการป้องกันกามโรคจากบิดา มารดา และครู พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 57.7) ที่เคยได้รับความแนะนำ

มาก มีเพียงร้อยละ 42.3 ที่ตอบว่าเคย ได้รับคำแนะนำน้อย สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันภาวะโรคผลจากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ การวิเคราะห์การผันแปร พบว่า การมีเพื่อนสนิทชอบเที่ยวสถานเริงรมย์ ชอบดื่มสุรา ชอบดูหนังสือ ภาพยนตร์ ที่กระตุ้น อารมณ์ทางเพศ อายุและการรับรู้ผลดี ผลเสียของการป้องกันภาวะโรค สามารถอธิบาย การผันแปรของพฤติกรรมกรรมการป้องกันภาวะโรคได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .05 และ .001 ตามลำดับ

กนกรัตน์ ยศไกร (2528) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลของการสอน สุขศึกษาต่อความรู้ ทักษะชีวิต และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการสอนสุขศึกษาต่อความรู้ ทักษะชีวิต และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการสอนสุขศึกษากับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนทางด้านสาธารณสุข รวมทั้งศึกษาระดับความสนใจของผู้ป่วยต่อสื่อการสอนสุขศึกษา ชนิดต่าง ๆ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้ป่วยเก่าที่มารับการตรวจรักษาที่หน่วยอายุรศาสตร์ ดึกผู้ป่วยนอก อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 230 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่มาตรวจ ตั้งแต่ 5 ครั้งขึ้นไปถึงร้อยละ 71.7 เคยอยู่ในโรงพยาบาลเพียงร้อยละ 11.3 เท่านั้น มีผู้ป่วยที่มีโอกาสได้รับสุขศึกษาถึงร้อยละ 89.1 โดยผ่านสื่อบุคคลมากที่สุด รองลงมาเป็นโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 65.7 และ 50.4 ตามลำดับ นอกจากนี้ มีผู้ป่วยที่ไม่เคยทราบว่าตนเอง เป็นโรคอะไรถึงร้อยละ 30 ทราบว่าควรปฏิบัติอย่างไรเมื่อเป็นโรคร้อยละ 65.7 และ ปฏิบัติตามทั้งหมดร้อยละ 78.1

นอกจากนี้ พบว่าประสิทธิผลการสอนสุขศึกษาในโรงพยาบาลอยู่ในระดับสูงทั้ง ทางด้านความรู้ ทักษะชีวิต และการปฏิบัติตัว พบว่าประสิทธิผลการสอนสุขศึกษาในโรงพยาบาล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนทางด้านสาธารณสุข ทักษะชีวิตต่อการสอน สุขศึกษาและความถี่ที่มารับการตรวจที่โรงพยาบาล แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเคยพักรักษาตัว ในโรงพยาบาล

กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพเพื่อแสวงหาเส้นทางไปสู่สุขภาพดีถ้วนหน้า เมื่อปี 2543 : ศึกษาเฉพาะระดับประถมศึกษา" เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ ด้านการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,600 คน จากโรงเรียน 64 แห่ง ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น ทำการสำรวจ สังเกต และสัมภาษณ์นักเรียนทีละคน เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพด้านการปฏิบัติในเรื่องการรักษาความสะอาดของร่างกาย การรับประทานอาหาร การป้องกันโรคและการรักษาโรค การออกกำลังกายและการพักผ่อน การขับถ่าย และการป้องกันอุบัติเหตุ ผลการศึกษาพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีพฤติกรรมสุขภาพด้านการปฏิบัติตนแต่ละเรื่องถูกต้องแต่เมื่อพิจารณาระดับพฤติกรรมสุขภาพในแต่ละด้านโดยเทียบเกณฑ์ที่กำหนดไว้พบว่าอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไขระหว่างร้อยละ 40-45 โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย และการป้องกันอุบัติเหตุอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตนในเรื่องสุขภาพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า มารดา บิดา ญาติ ผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาททรงลงมาจากการอบรมแนะนำสั่งสอนของครูใน ทุก ๆ เรื่อง ส่วนปัจจัยในทางลบซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการไม่ปฏิบัติตนในเรื่องสุขภาพได้แก่ การไม่เห็นความสำคัญของการปฏิบัติ ความเคยชิน การขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ นอกนั้นเป็นปัจจัยที่เกิดจากความเชื่อ ค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง ความยากจน และขาดการส่งเสริม จากครูและผู้ปกครอง

พฤติกรรมสุขภาพด้านการปฏิบัติตนของนักเรียนในแต่ละภาค มีความแตกต่างกันในเรื่อง โดยนักเรียนภาคกลางมีการปฏิบัติตนแต่ละเรื่องที่ถูกกล่าวมาถูกต้องมากที่สุด ยกเว้นเรื่องการขับถ่าย นักเรียนภาคเหนือมีการปฏิบัติถูกต้องมากกว่าทุกภาค ส่วนนักเรียนภาคใต้ มีการปฏิบัติตนแต่ละเรื่องที่ถูกกล่าวมา ไม่ถูกต้องมากที่สุดยกเว้นเรื่องการรับประทานอาหาร นักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือปฏิบัติไม่ถูกต้องมากที่สุด สำหรับพฤติกรรมสุขภาพด้านการปฏิบัติตน

ของนักเรียนในเขตเมือง กับเขตชนบท พบว่ามีความแตกต่างกัน โดยนักเรียนในเขตเมืองมีการปฏิบัติตนดีกว่านักเรียนในเขตชนบท

ประเจตน์ เกษน้อย (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางด้านอนามัยของประชากรในเขตชุมชนแออัดที่ปรับปรุงแล้ว" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาถึงผลของการปฏิบัติทางด้านอนามัยของประชากรในเขตชุมชนแออัดที่ปรับปรุงแล้วกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากรและปัจจัยอื่น ๆ ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ สตรีที่มีอายุ 15-49 ปี ที่แต่งงานแล้วและอยู่กินกับสามีในเขตชุมชนแออัดที่ปรับปรุงแล้ว ได้แก่ ชุมชนแออัดวัดใหม่เงิน วัดสร้อยทอง ซอยร่วมรักษา และซอยพาร์มวัฒนา ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระ 6 ตัว คือ อาชีพของสตรี อายุของสตรี จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน การรับฟังวิทยุรายการสุขภาพ การดูโทรทัศน์รายการสุขภาพ และ ตัวแปรตามคือ การอนามัยกับการสุขาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า การรับฟังรายการวิทยุรายการสุขภาพมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติด้านอนามัย คือผู้ที่ฟังรายการสุขภาพเป็นประจำจะปฏิบัติอนามัยดีกว่าผู้ที่ไม่ได้ฟัง ส่วนปัจจัยด้านการดูโทรทัศน์รายการสุขภาพมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติด้านการอนามัยและการสุขาภิบาล เช่นเดียวกับการฟังวิทยุรายการสุขภาพ

ประภาพรณ อุ่นอบ (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ผลของการโฆษณาทางโทรทัศน์เรื่อง "ดาวพิเศษ" ที่มีต่อพฤติกรรมการทิ้งขยะของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการโฆษณาทางโทรทัศน์เรื่อง "ดาวพิเศษ" ที่มีต่อพฤติกรรมการทิ้งขยะของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจักรัสวิทยานุกูล อำเภอจักรัส จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การโฆษณาทางโทรทัศน์เรื่อง "ดาวพิเศษ" มีผลต่อพฤติกรรมการทิ้งขยะลงถังขยะ และยังมีผลต่อพฤติกรรมการทิ้งขยะลงถังขยะของนักเรียนไปอีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง

กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2531)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อแสวงหาเส้นทางไปสู่สุขภาพดีถ้วนหน้า

เมื่อปี 2543 ศึกษาเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมสุขภาพและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตลอดจนเปรียบเทียบพฤติกรรมสุขภาพและหาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมสุขภาพกับตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เพศ อาชีพและระดับการศึกษาของบิดา มารดา ผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย จำนวนสมาชิกในครอบครัว บริการสุขภาพบริการอาหารกลางวันโรงเรียนจัดให้มี และ สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติด้านสุขภาพของนักเรียน โดยจะใช้แบบสอบถามกับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ จำนวน 2,112 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ที่มีผลต่อการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องสุขภาพ และการปฏิบัติของนักเรียนเกือบทุกด้านเนื่องมาจากการอบรมสั่งสอนของครูมากที่สุด ปัจจัยรองลงมา ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง และตระหนักถึงความสำคัญจึงได้ปฏิบัติ ส่วนปัจจัยรองลงมา คือ การได้รับความแนะนำจากแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและมารดา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องสุขปฏิบัติของนักเรียนในประเทศไทย

จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2527) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความคาดหวังและสภาพจริงเกี่ยวกับสุขปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังและสภาพจริงเกี่ยวกับสุขปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดเกี่ยวกับสุขปฏิบัติของนักเรียน ในเรื่องสิ่งเสพติดให้โทษ ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดเกี่ยวกับสุขปฏิบัติของนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ สุขภาพผู้บริโภค เพศศึกษา สุขภาพจิต สุขากิจบาลสิ่งแวดล้อม โรคติดต่อ สุขภาพส่วนบุคคล โภชนาการ สวัสดิศึกษา การปฐมพยาบาล โรคไม่ติดต่อ และการรับบริการสาธารณสุขและการแพทย์

ในสภาพจริงผู้ปกครองมีการรับรู้ ว่า นักเรียนมีสุขปฏิบัติมากในเรื่องสุขภาพผู้บริโภค เพศศึกษา สิ่งเสพติดให้โทษ สุขภาพจิต สุขากิจบาลสิ่งแวดล้อม โรคติดต่อ สุขภาพส่วนบุคคล

โภชนาการ สวัสดิศึกษา และการปฐมพยาบาล ส่วนเรื่องที่ถูกครอบงำมีการรับรู้ว่ามี
 สุขปฏิบัติ ปานกลาง ได้แก่เรื่อง โรคไม่ติดต่อ และการรับบริการสาธารณสุขและการแพทย์
 จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังและสภาพจริง เกี่ยวกับสุขปฏิบัติ
 ของนักเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง สุขภาพ
 ผู้บริโภค สิ่งเสพติดาให้โทษ สุขภาพจิต สุขากิบาลสิ่งแวดล้อม โรคติดต่อ สุขภาพส่วนบุคคล
 โภชนาการ สวัสดิศึกษา และการปฐมพยาบาล แสดงว่าสุขปฏิบัติของนักเรียนมีความสอดคล้อง
 กับความคาดหวังของผู้ปกครอง ส่วนเรื่องที่คะแนนเฉลี่ยความคาดหวังและสภาพจริงเกี่ยวกับ
 สุขปฏิบัติของนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เรื่อง
 เพศศึกษา โรคไม่ติดต่อ และการรับบริการสาธารณสุขและการแพทย์ ซึ่งแสดงว่าสุขปฏิบัติของ
 นักเรียนมีความแตกต่างจากความคาดหวังของผู้ปกครองมาก

อัจฉรา เกิดมงคล (2528) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การดูแลสุขภาพตนเอง
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดูแลสุขภาพ
 ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบการดูแลสุขภาพ
 ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามตัวแปรเกี่ยวกับเพศ โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยัง
 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 390 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา
 แบบสหศึกษา ในกรุงเทพมหานคร 13 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาในกรุงเทพ
 มหานคร มีการดูแลสุขภาพตนเองอยู่ในเกณฑ์ดี
2. จากการเปรียบเทียบการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่ามีความ
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีการดูแลสุขภาพตนเองดีกว่า
 นักเรียนชาย

มณฑิรา ชุนวงษ์ (2529) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพ ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรเพศ และการศึกษาของผู้ปกครอง โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร 11 โรงเรียน จำนวน 396 คน เป็นชาย 198 คน และหญิง 198 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานครมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีเจตคติอยู่ในระดับดี และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนหญิงและนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพดีกว่านักเรียนชาย
3. การศึกษาของผู้ปกครองทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกันเฉพาะด้านความรู้เท่านั้น โดยนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอุดมศึกษา และนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความรู้แตกต่างจากนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 (แต่ นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีความรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05)

พรรณีภา ทิรมฐิติ (2530) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ ระดับ 5 กรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ ระดับ 5 ตามตัวแปรเพศ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากร 373 คน เป็นนักศึกษาชาย 204 คน และนักศึกษาหญิง 169 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ ระดับ 5 ในกรุงเทพมหานคร มีความรู้เกี่ยวกับ

สุขภาพผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ ระดับ 5 ในกรุงเทพมหานคร มีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ ระดับ 5 ในกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ดี และนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาหญิงมีการปฏิบัติดีกว่านักศึกษาชาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

แคนทเวลล์และเบเคอร์ (Cantwell and Baker, 1984) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บิดา มารดา ที่เจ็บป่วยทางจิตกับความผิดปกติทางจิตของเด็ก ๆ ที่อยู่ในภาวะเสี่ยงสูงในครอบครัว" (Parental Mental Illness and Psychiatric Disorders in Risk Children) พบว่า บิดาหรือมารดาในครอบครัวที่มีคนใดคนหนึ่ง เป็นโรคจิต ก็จะเป็นต้นเหตุให้บุตรในครอบครัวเป็นโรคจิตได้ และองค์ประกอบทางด้านจิตสังคม เช่น ความกดดันจากสภาพแวดล้อมจะทำให้เป็นโรคจิตได้ ซึ่งโรคจิตนี้มีสาเหตุจากพันธุกรรมเพียงอย่างเดียว แต่จะเกิดจากสิ่งแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดู การปรับตัวในสังคม เป็นต้น

เดนิสัน (Denison, 1969) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความแตกต่างในสุขปฏิบัติของนักเรียนที่มีฐานะต่ำ และนักเรียนที่มีฐานะปานกลางในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา อัลเบิร์ต แกลลาติน (Albert Gallatin) ในรัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา" (Health Behavior Differences Between Low and Middle Social Class Students in Albert Gallatin, High School of Pennsylvania in the United States of America) โดยทำการศึกษานี้ในเรื่องต่อไปนี้ 10 เรื่อง ได้แก่ โภชนาการ สุขภาพจิต สุขภาพในครอบครัว การติดเชื้อโรคต่าง ๆ สวัสดิศึกษา

การปฐมพยาบาล อานามัยชุมชน สุขภาพฟัน สันทนาการและการพักผ่อน จากผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมสุขปฏิบัติของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ใกล้เคียงกันมาก แต่มีความแตกต่างกันในบางเรื่องดังนี้คือ นักเรียนที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจต่ำจะมีสุขปฏิบัติน้อยมากในเรื่อง สวัสดิศึกษา การปฐมพยาบาล และสุขภาพฟัน ส่วนนักเรียนฐานะปานกลางจะมีสุขปฏิบัติน้อยมาก ในเรื่อง โภชนาการและสุขภาพจิต

โรเนย์ (Roney, 1975) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบความรู้ เรื่องยาเสพติด ทศนคติที่มีต่อยาเสพติดและการใช้ยาเสพติด ระหว่างนักเรียนชั้น 12 ในโรงเรียน อันดับ 1, 2 และ 3 ในรัฐมอนทานาตะวันตก" (A Comparative Study of Knowledge, Attitudes Toward Drugs and Use of Drugs Twelfth Grads Students in Class 1, 2 and 3 Schools in Western Montana)

เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทศนคติ และการใช้ยาเสพติด แยกตามเพศและขนาดของโรงเรียน ที่ไม่เป็นที่ศึกษาจากโรงเรียน 3 แห่ง แห่งละ 100 คน รวม 300 คน ผลการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับสุขปฏิบัติพบว่าคนที่มีความรู้ก็อาจติดยาเสพติดได้ การมีความรู้มิได้ทำให้ การติดยาเสพติดน้อยลง ความสัมพันธ์ระหว่างทศนคติต่อยาเสพติดและการใช้ยาเสพติด พบว่า ได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่จากการอยู่ร่วมกันของนักเรียนเพศเดียวกัน

ชาร์ท (Schwertz, 1975) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติทาง โภชนาการของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (Nutritional Knowledge, Attitudes and Practice of High School Graduates) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นหญิงทั้งหมด ซึ่งสำเร็จการศึกษาไปแล้วเป็นเวลา 4 ปี โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยลงทะเบียนเรียน วิชาคหกรรมศาสตร์ และกลุ่มที่ไม่เคยเรียนวิชานี้มาก่อน โดยใช้แบบสอบถามส่งทาง ไปรษณีย์ไปตามที่อยู่ของนักเรียนที่เคย เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในรัฐโอไฮโอ จำนวน 1,000 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืนมา 313 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 31.3 ผลการวิจัยพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างการเรียนวิชา คหกรรมศาสตร์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่ารูปแบบของความสัมพันธ์

ระหว่าง ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติทางโภชนาการเป็นต้นนี้คือ ความรู้กับทัศนคติ และ ทัศนคติกับการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน ส่วนความรู้กับการปฏิบัตินั้นไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ออคอย (Aucoin, 1972) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อบริโภคนิสัย" (A Comparative Study of Food Habits : Influence of Age Sex Selected Family Charactiristic 1.) โดยทำการวิเคราะห์การรับประทานอาหารของนักเรียน เกรด 5, 8 และ 10 ที่มีอายุ 10, 13 และ 15 ปี ตามลำดับ ในเมืองโนวาสโกเชีย (Nova Scotia) ประเทศแคนาดา โดยให้นักเรียนบันทึกการรับประทานอาหารเป็นเวลา 2 วัน พบว่า นักเรียนที่มีอายุน้อยจะมีบริโภคนิสัยที่ดีกว่านักเรียนที่มีอายุมากกว่าและนักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะได้รับคะแนนในการรับประทานอาหารสูงตามไปด้วย ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเศรษฐกิจด้วย แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของครอบครัวกับคะแนนการรับประทานอาหาร และไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

ทาเคตะ (Taketa, 1984) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "อุบัติเหตุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของรัฐฮาวาย" (Student Accidents in Hawaii's Public School) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจอุบัติเหตุของนักเรียนในโรงเรียน และเพื่อศึกษาระบบการรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน ดำเนินการวิจัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 204 โรงเรียน จาก 224 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 157,000 คน รวบรวมข้อมูลจากแบบรายงานอุบัติเหตุของนักเรียนที่โรงพยาบาลประจำโรงเรียน ได้จัดทำไว้ในช่วงเวลา 1 ปี ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชายประสบอุบัติเหตุมากกว่านักเรียนหญิงในอัตราส่วน 2:1 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีการบาดเจ็บมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานที่เกิดเหตุมากที่สุดคือ สนามเด็กเล่น ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นแผลถลอก ฟกช้ำ อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บมักเป็นที่คอและศีรษะมากกว่าบริเวณลำตัว แม้ไม่ทำให้เสียชีวิตหรือพิการ แต่ก็ต้องพักการเรียนไปชั่วคราว

อจุลชุกวู (Ajuluchukwu, 1987) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมอนามัยของนักศึกษานานาชาติชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาชาวอเมริกันชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเวสต์เวอร์จิเนีย" (A Comparative Study of the Health Behavior of International Freshmen Students and American Freshmen Students Enrolled at West Virginia University) โดยใช้แบบสอบถามถามนักศึกษาทั้งหมด 144 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ นักศึกษานานาชาติ 48 คน นักศึกษาชาวเวสต์เวอร์จิเนีย 48 คน และนักศึกษาชาวอเมริกันอื่น ๆ 48 คน ผลการวิจัยพบว่าในกลุ่มนักศึกษานานาชาติกับนักศึกษาชาวอเมริกันมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ พฤติกรรมอนามัย ปัญหาการปรับตัว ปัญหาในด้านการสื่อสาร ส่วนนักศึกษาชาวเวสต์เวอร์จิเนียกับชาวอเมริกันอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องที่สอบถาม

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขปฏิบัติที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ การรับข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ หนังสือ และวารสารต่าง ๆ การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา การอบรมสั่งสอนของครู การตระหนักถึงความสำคัญทางสุขภาพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง การได้รับความแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและกลุ่มของเพื่อน ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขปฏิบัติของนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนมากมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ดี

ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ บิดา มารดา สิ่งแวดล้อม และการอบรมเลี้ยงดู การปรับตัว ฐานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มเพื่อน จะมีผลต่อสุขปฏิบัติของนักเรียน ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขปฏิบัติพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ผลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขปฏิบัติทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ทราบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสุขปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ยังไม่ทราบแน่ชัดว่า ปัจจัยใดที่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำให้การศึกษาเพื่อให้นักเรียนเกิดสุขปฏิบัติที่ดีอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ โดยได้ทำการศึกษา

เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกับสุขปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 เพื่อจะได้ผลการวิจัยมาเป็นประโยชน์ในการให้สุขศึกษาแก่เยาวชนในปัจจุบันอันจะมีผลต่อสุขปฏิบัติและสุขภาพที่ดีของประชาชนในอนาคต และผู้สนับสนุนดูแลสุขภาพของเยาวชนทั้งครู บิดา มารดา ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเยาวชนในชาติต่อไป

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ทราบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพคือปัจจัยทางด้าน ครอบครัว โรงเรียน สถานบริการสาธารณสุข สื่อมวลชนและกลุ่มเพื่อน และสุขปฏิบัติของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ยังไม่ทราบแน่ชัดว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพมีความสัมพันธ์กับสุขปฏิบัติของนักเรียนมากน้อยเพียงใด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องนี้ โดยทำการศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกับสุขปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6" เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน พร้อมกับเป็นแนวทางในการพัฒนางานสุขศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ งานสุขศึกษาในโรงเรียน งานสุขศึกษาในสถานพยาบาล และงานสุขศึกษาในชุมชน ซึ่งรวมทั้งงานสุขศึกษาในครอบครัวและสื่อมวลชนด้วย ต่อไป